

WELKOM

UCLL
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

**RESEARCH &
EXPERTISE**

The Voice of Kids

Mia Claes en Mie-ke Vanbergen

#MOVINGMINDS

Het onderzoek?

Het algemene doel is nagaan **hoe** we de stem van het kind **maximaal een plek kunnen geven** in de scheidings- en/ of ouderschapsbemiddeling van hun ouders.

1. Huidige praktijk en good practices in kaart gebracht (Interviews en focusgroepen AJ 20-21)
2. Diepte-interviews met kinderen, jongeren, jongvolwassenen
 - **Wat** zijn de percepties, ervaringen van kinderen/jongeren met scheidings- en ouderschapsbemiddeling?
 - **Op welke manier** willen kinderen/jongeren betrokken worden in het bemiddelingsproces van hun ouders?

3. **Hoe** kunnen we de inbreng van kinderen/jongeren vertalen naar een zinvol format/medium dat de familiaal bemiddelaar kan inspireren en in zijn praktijk kan hanteren?

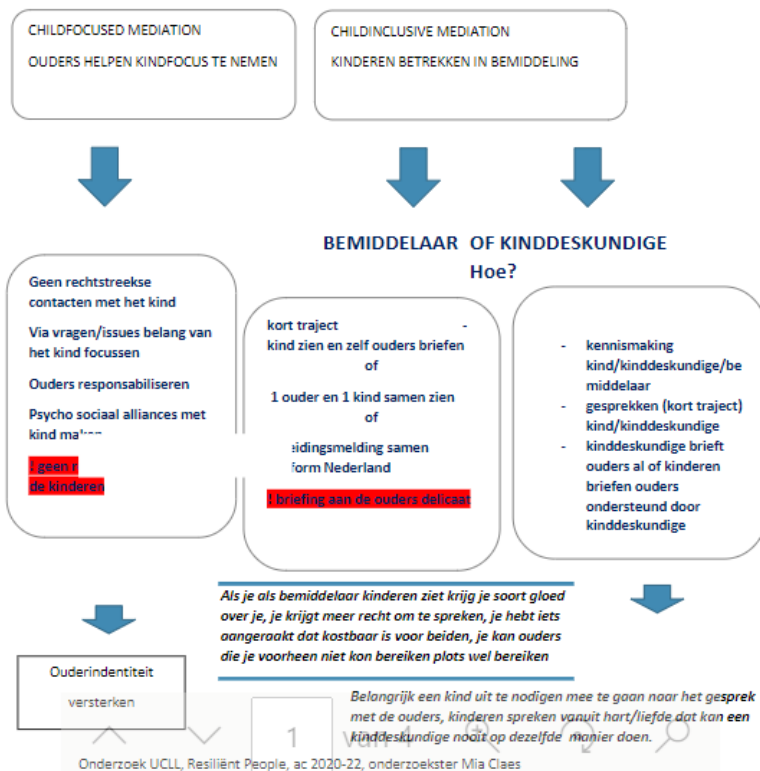
1. Focusgroepen

The voice of kids in scheidings-ouderschapsbemiddeling

Focusgroepen

22 deelnemers, diverse achtergronden (juridisch, psychologisch), 17 erkende bemiddelaars, 5 deskundigen (ouder-kinddeskundige)

MODELLEN

Randvoorwaarden voor kindgesprek

Juridisch

Beroepsgeheim
Vertrouwelijkheid
Extra garanties nodig!

Beleid

Bekendmaking bemiddeling en mogelijkheid spreken van kinderen

Psychologisch

Belang van taxatie en voorwerk: (tegen)indicaties

Kinderen zijn belast! Kan je niet voorkomen, maar niet extra belasten met langdurige therapie...

Focus empowering! ouders en kind

Juridische en psychologische grotere afstemming nodig!

Maatwerk! ook in geval van meerdere kinderen

Kader-rol helder!

- bemiddeling verschilt van...
- contract opmaken (bv geen therapie mogelijk na kindgesprek met Kinddeskundige)
- ouders beslissen, bemiddelaar niet!

"Ik geloof dat de intenties van de ouders dikwijls goed zijn maar dat ze door de context dikwijls het noorden kwijt zijn, verblind zijn"

Kind appelleert ouders op passend ouderschap, dit is helpend voor de ouders en tevens voor het kind

"Soms zijn er gymnastiek oefeningen nodig om een bepaalde horde te pakken, ik pak ze niet zelf maar zoek met het kind naar wanneer en hoe ze de horde kunnen pakken" (kinddeskundige, lange trajecten met kind)

-in juridische context kan complexiteit niet bestaan: het is in deze context erg lastig om het ouderschap vorm te geven zeker als er verplichtingen zijn. Bv sociaal onderzoek wordt maatstaf/uitspraak over hoe het moet zijn. -opletten meer druk is meestal meer conflict in die zin niet beleidsmatig/juridisch verplichten!!!

NOOD AAN OPLEIDING SPECIEK IN HET SPREKEN MET KINDEREN!

1. Focusgroepen

DOEL KINDGESPREK

INFORMEREN, VRAGEN
BEANTWOORDEN

KINDEREN HUN VERHAAL
LATEN VERTELLEN

GOEDE IDEEËN
BEVRAGEN BIJ KINDEREN
EN TERUGKOPPELEN BIJ
HUNOUDERS

KINDEREN AANVOELEN, VERONTRUSTING?
KRIJGT KIND RUIMTE OM TE PRATEN

EVENWICHTIGE OVEREENKOMST?
BELANGEN VAN HET KIND MEE IN
REKENING GENOMEN?

- Focus is leefwereld van de kinderen/jongeren: welzijn verhogen, wat speelt er, wat zijn de thema's waar zij mee bezig zijn. Kinderen willen spreken over wat gebeurt er met het huis, de feesten, de vakanties, contact met hun vrienden, hun hobby's. Kinderen horen in hun thema's, geen partnerthema's met hen bespreken!

DILEMMA's

Geheimhouding gesprek kind versus vraag
rechter/ouder?

Kind als actor of kind als
stakeholder?

Verplichten of vrijlaten?

Child inclusive of
childfocused?

Kind of
ouderschapsgericht
werken?

???

???

Waarheidsbevinding versus coaching/steunen

Standaard model voor iedereen hetzelfde versus
autonome ruimte van de bemiddelaar?

???

INDICATIES voor kindgesprek

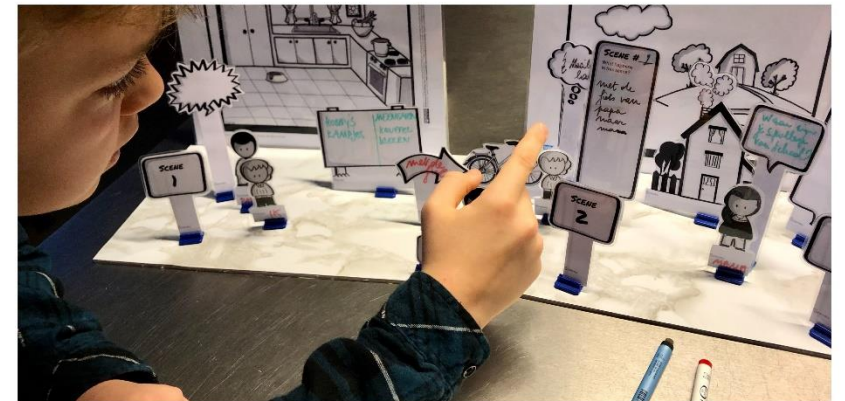
NIET

- o indien er geen reflectieruimte is bij de ouders niet overgaan tot kindgesprekken, de kans dat dit 'gebruikt' wordt in het kader van de strijd is dan groot
- o ingeval van grote machtsverhouding, persoonlijkheidsstoornis bij een ouder
- o indien het kind het gevoel zal hebben dat het niet alles in een kort traject krijgt uitgelegd en zich nog meer schuldig zal voelen;
- o als ouders op een lijn zitten en goed ouderen dan is het niet altijd nodig om kind te horen
- o als er vele hulpverleners betrokken zijn; kiezen voor kort gesprek met de kinderen. Kinderen spreken dan dikwijls met alle hulpverleners maar niet met hun ouders en zijn gewoon alles uit te besteden. Wat willen ze je vertellen? Kort houden
- o als ouders niet in bemiddeling wensen maar wel wensen dat je het kind hoort (ifv oplossing probleem)
- o ingeval van te jonge leeftijd van het kind (suggestiviteit denken) en bemiddelaar/kinddeskundige voelt zich niet altijd opgeleid/bekwaam
- o te toxisch, gevaar voor hertraumatisering: kind extra stigma gaan geven dat het probleem bij hen ligt.
- o wanneer ouders willen dat je het kind hoort om eigen gelijk te halen (dit verhoogt de druk op het kind)

- o wanneer ouders het vragen, het kind het vraagt
- o wanneer ouders verschillende percepties hebben over het kind en het gedrag
- o wanneer kinderen verschillende boodschappen geven aan elke ouder
- o ingeval van (nakende) ouderschapsvervreemding: drie gesprekken met kinddeskundige in kader van bemiddeling
- o ingeval van 17 jarige meer functioneel, ingeval van 11 jarige meer welzijnsgericht

2. Diepte-interviews (20-tal)

- Kinderen (10-25j) van gescheiden ouders (al dan niet in B)
- Participatieve methodiek
- Interviewkaarten en scènepakket

JOUW STEM LATEN KLINKEN

• Wat denk jij dat de impact* is van je stem laten klinken (gehoord te worden) van ouders?

• Welke manier(en) van ouders?

*op de regeling, afspraak, tussen de ouders, ...?

HET NIEUWS... DE SCHEIDINGSMELDING

Op welke manier gingen scheiden?

• Welke boodschap?

• Waar was het?

• Wie vertelde het?

• Hoe zaten jullie?

• Wat of wie heeft het voor jou gemakkelijk(er) gemaakt minder moeilijk?

• Bij wie kon je terecht? (vrienden, familie, grootouders, vriendjes, school,...)

• Hoe hebben ze jou geholpen?

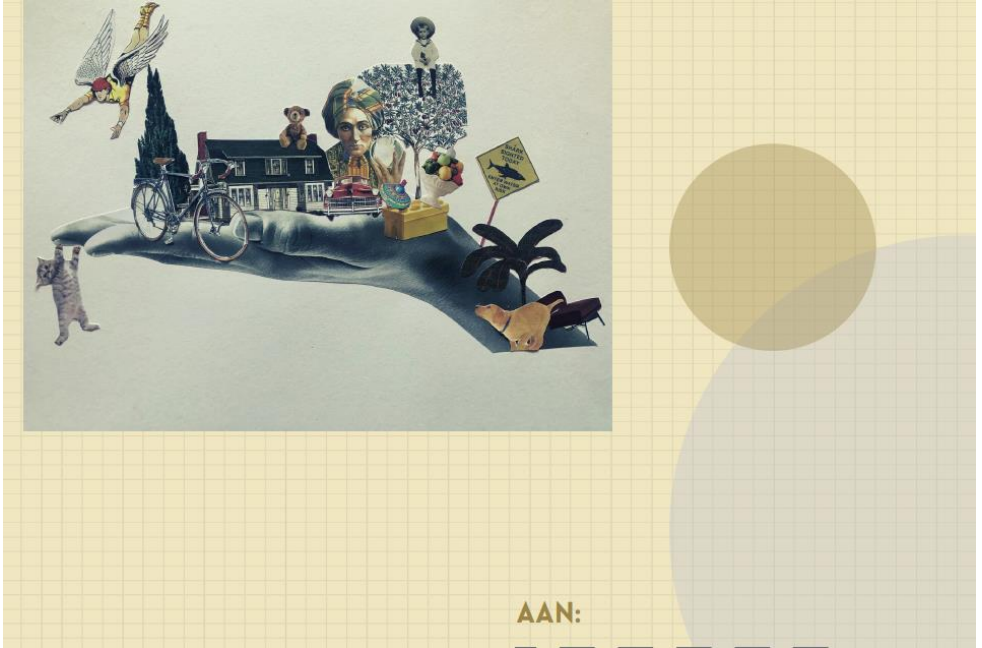
• Wat betekent "helpen"?

• Kon je uiten wat je nodig had?

HELPENDE FACTOREN

• Welke dingen zijn er beter dan voordien?

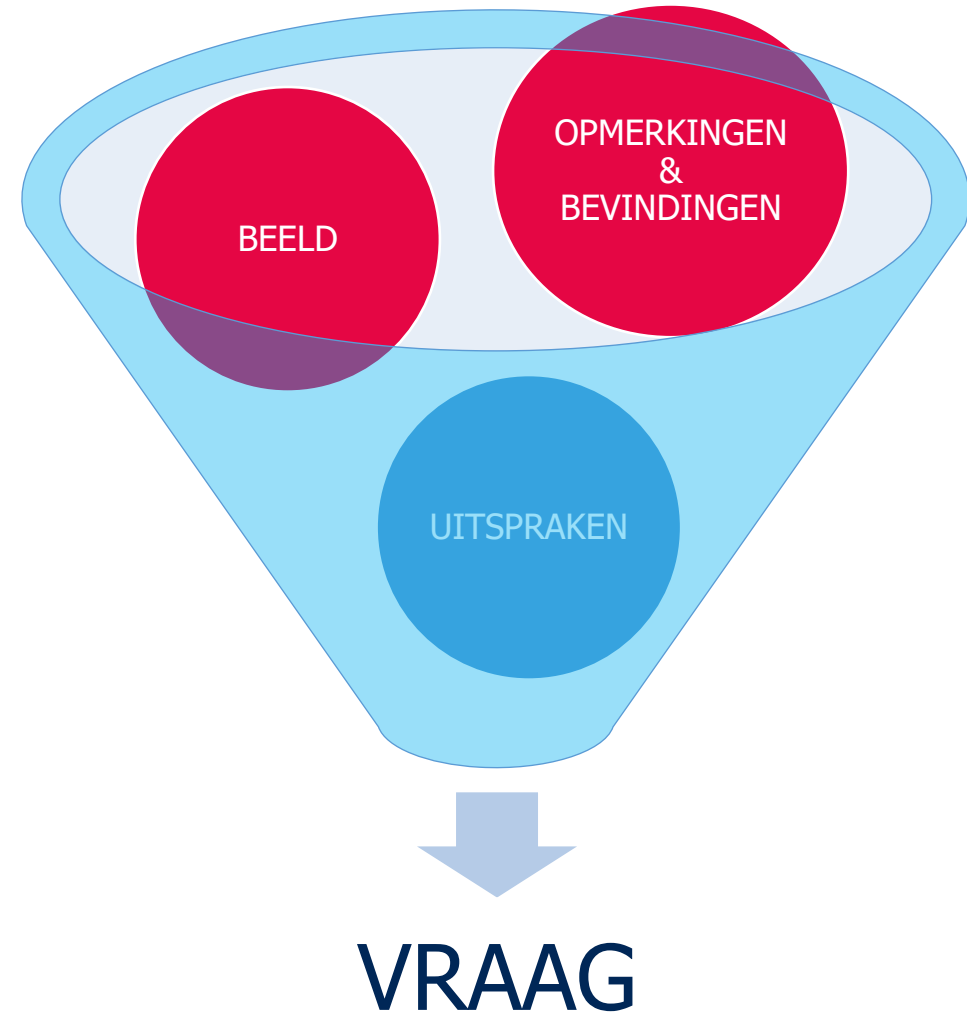

DIT WIL IK JE GRAAG NOG
ZEGGEN OF VRAGEN:

3. Zoeken naar... = VANDAAG

- Belangrijke principes en aanbevelingen voor een innovatieve-inclusieve-kind bemiddelingspraktijk

Next steps?

Vanuit

- good practices van familiale bemiddelaars en experts (vragenlijsten)
- good practices van familiale bemiddelaars en experts (focusgroepen -> factsheets)
- Verdiepende interviews met experts en kinderen
- Workshop waarin we samen naar mogelijkheden naar prototypes zoeken

Naar

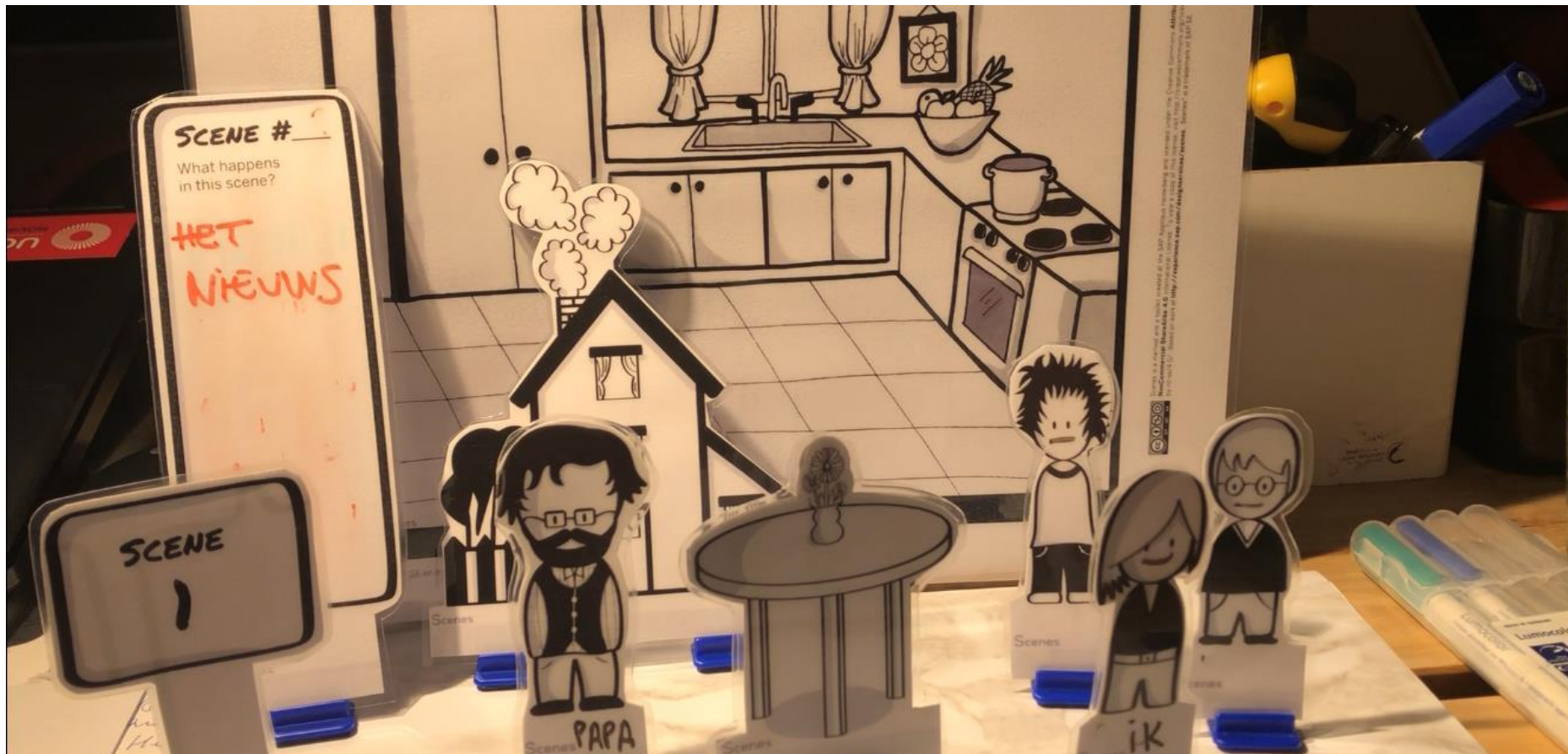
In groep (stakeholders) voorzet doen naar / hanteerbare Werkinstrumenten / beleid / uitwerken / suggesties (co-creatie en participatief)

OUTPUT INTERVIEWS KINDEREN

1. Echtscheiding - scheidingsmelding

Opmerkingen & bevindingen

- De boodschap krijgen de kinderen liefst van hun ouders
- Meeste kinderen weten nog alle details nog van het moment van de melding
- Shock- traumatische ervaring- niet verwacht
- Weinig vragen op het moment zelf, het leven gaat door, vragen komen achteraf...
- Naarmate jonge leeftijd meer vage verhalen gekregen.
- Wel nood aan een waarheidsverhaal!
- Ouders moeten goed nadenken over timing, het verhaal 'droppen' en ons dan geen context geven, mag echt niet
- Kinderen voelen vaak vooraf al veel en zijn soort van 'opgelucht' als het nieuws dan eindelijk komt
- Ook als kinderen klein zijn bij de scheiding, is het belangrijk om hen inzage te geven in 'vroeger'

"We kregen een uitleg, ik hoorde het wel, maar het kwam niet binnen. Dat kwam later pas".

"Met vier aan tafel is traumatische ervaring geweest. Telkens als we nu met 4 afspreken, verwacht ik weer een ernstige beslissing".

"Het was laat en we gingen spreken, dat was raar, want dat deden we nooit op deze manier".

"Als je vrienden hebt met een traumatische ervaring in de scheiding van hun ouders, denk jezelf ook dat het horror gaat worden".

"Ik weet het nog heel goed, voor toen was het verhaal voldoende".

"Wat mijn ouders als reden gaven voor hun scheiding, vond ik eigenlijk niet genoeg, als reden dan".

"Het waarom was in orde, maar wat met de vele vragen over het hoe?"

"Er zat te veel tijd tussen de scheidingsmelding en de uitleg die we kregen, al die vragen in je hoofd in tussentijd..."

Wat hebben wij als bemiddelaar te doen om dit te ondervangen?

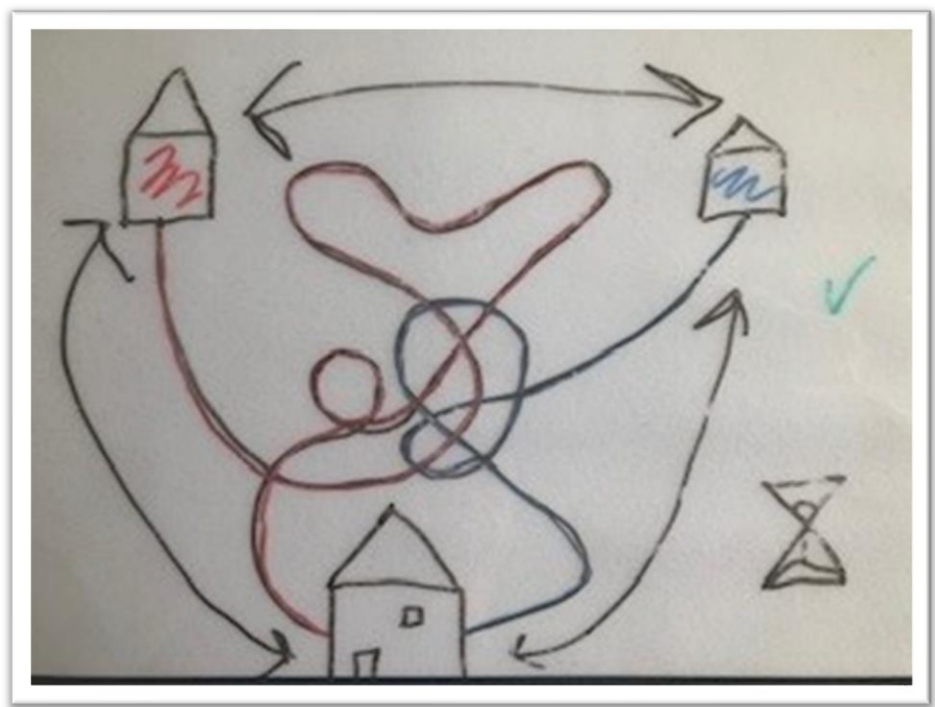
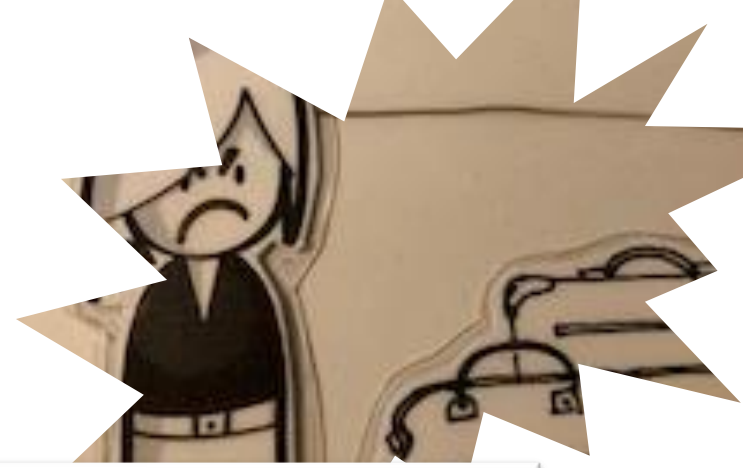
Rol Bemiddelaar

Het had helpend kunnen zijn...

- ...om het er met iemand over te hebben, had de vanzelfsprekendheid doorpikt van week/weekregeling
- ...als iemand samen met mij nadacht...
- ...om meer een waarheidsverhaal te brengen
- ...als iemand me een helder zicht kon geven op de situatie, informatie kon geven over hoe zo'n (scheidings-)proces gaat.
- ...als iemand anders dan mijn ouders had benadrukt dat ik er niets mee te maken had.
- ...als er iemand was bij het nieuws voor als het mis zou gaan
- ...als er iemand bij is voor de ouders zelf
- ...om een jong kind ook wat uitleg te geven (want was is te jong?)

2. Transitie

Opmerkingen & bevindingen

- Groot verantwoordelijkheidsgevoel: ouders steunen, goed doen voor beiden, steun zijn voor zus/broer...
- Familie (grootouders, nonkels...) wordt dikwijls als belangrijke steun ervaren door de kinderen
- Bij jongvolwassenen vergeet de familie soms naar hun welbevinden te vragen, maar ze spreken hen wel vaak aan over de ouders
- Grootste groep (13) raadplegen (de) een psycholoog en wordt als helpend ervaren
- Positief: birdnesting systeem, kort bij elkaar wonen van de ouders, inspraak krijgen bij de regelingen...
- Emoties: boos op 1 ouder omwille van stopzetting relatie, contactbreuk met ouder (voelbaar in interview)
- Belangrijk dat je bij de 'ene' ouder je de 'andere' ouder altijd MAG zien

Opmerkingen & bevindingen

- Praktisch: wissels zijn lastig, beter bij elke ouder een basispakket
- Er wordt te weinig stilgestaan bij dat gejaagde, hectische gevoel dat wij hebben
- Wisseldagen voelen bij veel kinderen als verloren, beladen dagen
- Ook als je jongvolwassen bent, heb je wensen over een regeling Ouders mogen er niet vanuit gaan dat je dat zelf wel kan, want er spelen veel loyaliteiten
- Veel last van conflicten (meestal over geld), kinderen met financiële zorgen, kinderen die uit de klas werden gehaald omdat de rekening niet werd betaald...
- Kinderen met weinig inspraak tot veel inspraak (hoger welbevinden)
- Rustig aan (mogen) zoeken naar een nieuwe regeling geeft echt rust
- Als er verschil mag zijn in verblijf tussen siblings helpt dat (6)

Bemiddelaar?

- Zou helpend geweest zijn indien iemand zou gezegd hebben: denk eens aan de kinderen.
- Ik wou dit liever met mijn ouders kunnen bespreken dan wel met een externe.
- Ideaal : mijn ouders in bemiddeling en wij onze stem daarin laten horen.
- Als je ouder bent, staat precies niemand stil dat het ook voor jou even moeilijk is en je wel met iemand iets zou willen bespreken.
- B kan wijzen op de tijd die ouders ook voor zichzelf 'nodig' hebben, zodat wij ons niet verantwoordelijk voelen om te 'zorgen'.
- B had inzage kunnen geven in wat zo'n proces juist betekent (scheiden)
- Meeste kinderen willen liever apart spreken (van broers of zussen) omdat je anders wéér een compromis zou moeten sluiten.

Rol Bemiddelaar?

- Waar er plaats is voor vragen, zijn kinderen geruster.
- B kan kinderen inzage geven in wat er speelt tussen ouders en dat mee hun beslissingen bepaalt.
- Meeste kinderen zouden zelf bij de B aan de tafel willen zitten, maar willen niet allemaal spreken aan de tafel.

Meeste geïnterviewden hebben wel een idee en mening, maar we voelen in wat ze aangeven dat maatwerk toch wel heel belangrijk is

"Als ik met niemand rekening zou houden, zou ik een andere regeling kiezen, maar ik wil de tijd gelijk verdelen tussen mijn ouders om niemand verdrietig te zien".

"'t Zou helpend geweest zijn moest er iemand geweest zijn die zou zeggen: denk ook eens aan de kinderen!"

"We hebben nooit onze zeg mogen doen".

"Ik wil nog liever nergens wonen dan deze situatie, maar dat durf ik tegen niemand zeggen. Als ik 18 ben, ga ik alleen wonen, eindelijk mijn eigen plek".

"Wisselen is voor mij grote haat, volgens mij heeft iedereen 1 plek nodig".

"Papa laten opwachten door een deurwaarder terwijl ik en mijn zus dan naar papa moesten. Papa boos, mama boos en wij kregen alles over ons en hadden er niets mee te maken".

"De wisseldag is een verloren dag, zo zie ik het echt".

"Ik krijg maar geen zicht op de meest praktische manier van verhuizen; zakken, koffer, wasmand, ik heb alles geprobeerd. Er is zeker een betere oplossing, maar ik ken ze nog niet".

Gewicht van de stem van het kind in de bemiddeling?

Doel?

3. (nieuwe) situatie

Opmerkingen & bevindingen

- Leuk: twee huizen, twee plusouders, mee kunnen beslissen over nieuw huis en kamer
- Voor de meeste echter een grote aanpassing: vooral nieuwe partners en tempo/wijze waarop deze worden geïntroduceerd
- Dikwijls zorgen van het kind om een ouder: ervoor willen koken, zorgen...
- Heel veel last van alle wissels, gevoel altijd onderweg te zijn, geen plek te hebben...
- Relatie met 1 ouder (meestal moeder) wordt intenser; boos op andere ouder (schuld aan scheiding, onvoldoende emotioneel beschikbaar...)

Opmerkingen & bevindingen

- Kind wil niet de boodschapper zijn tussen de ouders.
- Financieel is het voor hen ook dikwijls goed voelbaar: niet alles is mogelijk of kan aangekocht.
- Sta er bij stil dat het leuk is dat er nieuwe mensen bijkomen, maar er ook angst is dat die ook weer gaan verdwijnen.
- Het is niet omdat je ouders gescheiden zijn, je daarna een olifantenvel kweekt. Blijf aandacht hebben voor dezelfde fouten (in nieuwe relaties), kinderen zijn extra kwetsbaar voor de moeilijkheden.
- Kinderen doen in nieuwe situaties veel om iedereen blij te maken, dat weegt, de belasting van de hele situatie.
- Binnen NSG vraagt het thema liefde/grag zien aandacht (bijvoorbeeld liever en minder?)

Opmerkingen & bevindingen

- Enkele ouders die veranderd zijn in de positieve zin: meer geduld, minder snel boos, begripvoller.
- Heel aantal kinderen vinden hun nieuwe situatie ok
- 4 kinderen hebben een andere regeling dan die van hun broer/zus, zij hebben dat zelf mee mogen bedenken.

Rol Bemiddelaar?

- In het bekijken van gevoeligheden zou ik denken dat de bemiddelaar zelf een ouder moet zijn om dat te kennen.
- Ik zou hier kunnen zeggen wat me ergert en die B kan dat dan vertalen naar mijn ouders.
- Ouders inzicht geven in wat helpend kan zijn voor de kinderen (zij zitten misschien vast in hun ouder-denken)
- De B kan je ouders laten inzien dat de ouders hun kinderen kunnen empoweren in het spreken met de andere ouder, kunnen helpen zoeken naar aanpak.
- Wijzen op belang van goede communicatie.
- Zou ouders kunnen helpen om alles eens op een rijtje te zetten.
- We bespreken niet hoe de B mijn boodschap zal overbrengen, maar ik ben er wel bij en zij doet dat goed.

"Als je connectie maakt met een nieuwe partner van je ouder en het loopt mis, vraagt dat ook aandacht. Het is niet omdat dat je ouder niet is, het niet opnieuw pijn doet".

"Papa doet alsof het normaal is, heeft ons niet meegenomen in het verhaal of afgetoetst en niet besproken..."

"Soms vraag ik me af of mijn papa de kinderen van mijn stiefmama liever ziet, omdat er daar wel nog liefde is als partners".

"Als ouders geen partners meer zijn, doen ze precies minder hun best om over de ander nog positief over te praten. Dat belast me".

"Papa gaat nu opnieuw trouwen, dat vind ik wel heel erg spannend (ouders gescheiden nadat ze een maand getrouwd waren)"

"Papa zegt dat wij moeten laten weten als we klaar zijn om zijn nieuwe vriendin te ontmoeten. Ik ben er misschien wel klaar voor, maar ik ga dat toch nog niet zeggen. Zo heb ik meer tijd om te wennen".

"Wij gaan niet doen aan NSG, wij beschouwen jullie partner niet als plusouder, partner hoeft hier niet te komen inwonen".

Is er in dit luik een rol weggelegd voor de B om een stuk psycho-educatie van de ouders op te nemen? En welk instrument zou hiervoor werken?

4. Mogen de dromen "zijn"?

Opmerkingen & bevindingen

- Wensen:
 - Andere regeling: minder of geen wissels
 - Meer inspraak bij wijzigingen (ook eenmalige)
 - Minder strijd (evt met behulp van een bemiddelaar)
- Impact:
 - Flexibeler geworden, sterker geworden, leren omgaan met moeilijke situaties, meer inleving in anderen, meer matuur
 - Realistischer kijk op relaties, 2 voeten op de grond, minder rooskleurig
 - Ook wel eenzaam en depressief, minder vertrouwen, persoonlijke worstelingen: iedereen willen pleasen
 - Uit elkaar gaan is niet falen, het kan een mooie vertakking zijn
 - Geloof kwijt in de positieve kant aan relaties.
 - Last van het feit dat ouders transformeren (nieuwe relatie // NSG // gedrag //...)

*Ik kijk anders naar het huwelijk,
maar dat vind ik niet erg.
Je bent altijd op de plek waar je
moet zijn.*

*“Ik denk nu (na de scheiding) dat
je langer aan jezelf moet denken,
voor jezelf gaan, dus niet
samenblijven voor kinderen”.*

*“Ik geloof niet meer in een
relatie voor mezelf.
Het zou me echt verbazen
met alles wat ik rondom me
zie, er zijn altijd zoveel
problemen en drama”.*

*“Je moet gewoon
weten dat er veel kans
is dat je niet bij één
persoon zal blijven”.*

*“Ik ben een romantische ziel
en zal zelf trouwen maar ik
zie het niet zitten dat papa
met mij naar het altaar
loopt”.*

*“Ik ben me altijd heel bewust van de andere
persoon en hoe die voelt in elke soort relatie
die ik aanga, vriendschappen etc... Ik
probeer altijd stil te staan bij ‘hoe is’t bij u?’.
Ik heb me zolang genegeerd gevoeld in de
scheiding van de ouders dat ik dat nu zo
belangrijk vind.*

*“Trouwen en kinderen? Ik weet
niet of ik dat wil. Het gedacht
dat ik ooit kinderen op de
wereld zal zetten met het risico
dat zij moeten meemaken wat
ik heb meegemaakt, dat wil ik
niet op mijn geweten hebben”.*

Is het interessant voor de
bemiddelaar om te weten of de
ouders de dromen van hun kinderen
kennen?

5. Adviezen (kinderen)

Neem je tijd!

Minder streng zijn voor jezelf en de anderen

Probeer jezelf graag te zien, want je ouders kunnen dat niet altijd zien en je hebt zoveel nood aan liefde.

Je moet durven spreken om dingen te kunnen veranderen.

Als je ouders boos zijn op mekaar, niet luisteren naar wat ze zeggen.

Laat je zeker horen, niet bang zijn daarvoor!

Komt goed, geloof het maar.

Volwassenen zijn niet altijd volwassen!

Laat je ouders duidelijk weten dat je een stem hebt.

Het is niet erg als je je eens schikt naar de verwachtingen van je ouders, maar doe dat niet te veel.

Gescheiden ouders hebben is niet erg (1jo)

Dat je zelf je beslissingen mag nemen, je bent niet gewoon een poppetje in het spel van de ouders

Wacht niet te lang met hierover te spreken, dit was de eerste keer dat ik erover sprak en dat besepte ik niet eens.

5. Adviezen (naar ouders)

Ook oudere kinderen hebben het nodig om gehoord te worden. En neen, we staan NIET op jullie niveau.

Luister en zorg dat je kinderen zo vaak als mogelijk gelukkig zijn.

Respecteer het als de andere ouder jullie kind aanmoedigt om zijn/stem te laten horen.

Vraag eens aan je kind hoe het gaat...

Niet praten is beter dan ruziemaken (vb bij wissel).

Luister naar wat je kinderen te zeggen hebben.

Besef dat een scheiding voor kinderen heel hard werken is.

Laat je kinderen ook in een moeilijke, nieuwe situatie voelen dat zij op de eerste plaats komen.

Je moet weten dat we niet alles zeggen wat we zouden willen zeggen. Om niet te kwetsen.

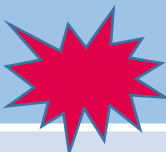
Jullie wisten wat je deden en hebben voor kinderen gekozen. Na de scheiding voelt het alsof jullie verder gaan. Maar wij zijn diegene die gehoord moeten worden, onze stem zou de eerste moeten zijn.

Opmerkingen & bevindingen voor ouders

- Geen winnaars en verliezers na scheiding!
- Kinderen staan een niveau hoger dan nieuwe partner, kinderen moeten op de 1e plaats komen
- Scheiding is maar een deel van je leven, kinderen zijn er nog een heel leven lang
- Slecht praten over de andere met je kind is vreselijk
- Belangrijk om kinderen mee te betrekken, geen drastische beslissingen te nemen, te temporiseren en rustig te veranderen
- Bemiddeling kan helpen
- Ouders moeten zich in eerste plaats aanpassen, daarna kinderen (birdnesting)

Heb je aan deze adviezen zelf iets in je praktijk?

THEMA	VRAAG
Echtscheiding/scheidingsmelding	<p>Wat kunnen wij als bemiddelaar doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematische check bij ouders: is het gebeurd? • Psycho-educatie: belang ervan aantonen? • Coaching/ondersteuning van de ouders in deze ouderlijke taak • Aanwezig zijn bij de melding (cfr Ndl?)...
Transitie (in het zoeken naar...) 	<p>Gewicht van de stem van het kind in bemiddeling?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is het doel kinderen ruimte te geven om te spreken tout court? • Is het doel het kind mee te laten onderhandelen? • Is het doel ouders helpen hun kind in het vizier te krijgen, in te zetten op de ouder-kindrelatie? ...
Nieuwe situatie	<p>Is er in dit luik een rol weggelegd voor de bemiddelaar om een stuk psycho-educatie van de ouders op te nemen?</p> <p>En welk instrument zou hiervoor werken?</p>
Dromen (kort)	<p>Is het interessant voor de B om te weten of de ouders de dromen van hun kinderen kennen?</p>
Adviezen (kort)	<p>Heb je hier zelf iets aan i.f.v. je praktijk?</p>

Toegang tot bemiddeling- rechtspositie minderjarigen

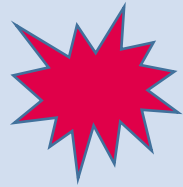
Gegeven het feit dat kinderen/jongeren geen rechtstreekse toegang hebben tot bemiddeling en er dus toestemming nodig is van beide ouders, geraken vele kinderen/jongeren niet tot in de bemiddeling? Wat te doen?

- Juridische positie van minderjarigen veranderen? Vanaf welke leeftijd?
- Actieve policy van bemiddelaars om altijd kinderen/jongeren uit te nodigen? Bemiddelaar doet rechtstreeks aanbod aan de kinderen/jongeren maar laat het aan hen om er al dan niet op in te gaan?
- Jongeren zelf mogelijkheid geven om bemiddeling te starten?...

Taxatie

- Zou een taxatie-instrument helpend kunnen zijn in het zoeken naar evenwicht/ verhouding tussen child-focused en childinclusive mediation
- (perspectief bemiddelaar) of eerder elk kind het aanbod geven (perspectief kind + gelijkheidsbeginsel)?

Rol bemiddelaar versus kind-deskundige

- Wat doet de bemiddelaar (best) zelf?
- Wanneer samenwerken met expert?
- Hoe samenwerken met expert?
- Welke expert?

Juridische versus/en psychosociale aspecten

- Geven van een stem aan kinderen- kind als actor
- (kinderrechtenverdrag, ipos-onderzoek, Awel) maar
- kan binnen context van hoogconflict sterk beïnvloed worden door vele storende factoren: hoe kinderen uit de knel halen?

- Vragen?
- Opmerkingen?
- Vervolg: wie blijft graag op de hoogte? Wil mee nadenken, zoeken, heeft suggesties of tips?

- Contact:

mia.claes@ucll.be

Mieke.vanbergen@ucll.be